

vattenklar. Färgad, kallas den Citrin, om den är gul. Röktopas, om den är brun- eller svartaktig. Ametist, då den är violett, o. s. v.

BERGKÄRNA, f. 1. Se *Bergknut*.

BERGKÖTT, n. 5. (mineral.) Se *Bergläder*.

BERGLAND, n. 3. pl. — *länder*. Land, bestående af berg, med emellan dem liggande dalar.

BERGLIN, n. 3. sing. (mineral.) En oförbrännelig asbestart, bestående af fina, böjliga, parallella trådar, till färgen skiftande mellan grönt och hvitt, samt så mjuka, att de kunna förarbetas till väfnader, isynnerhet mindre, såsom lampvekar, o. d.

BERGLÄDER, n. 5. (mineral.) En asbestart, bestående af jernsdiga, sega skifvor, liknande läder. Kallas Bergkött, när det förekommer i tjocka, fasta skifvor; tunnare skifvor kallas Bergskinn och de allra tunnaste Bergpapper.

BERGMASSA, f. 1. Samling af flera berg bredvid hvarandra.

BERGMJÖL, n. 5. Ett slags hvitt mineral af kalksläktet, fint som mjöl, och bildadt af ryggsköldarna efter förgångna infusionsdjur, så små, att öfver 180 millioner gå på ett grans vgt.

BERGMJÖLK, f. 2. sing. I vatten uppslammad kolsyrad kalk eller krita, hvilken stundom framflyter ur bergen.

BERGMOSSA, f. 1. Se *Färgmossa*.

BERGMYNTA, f. 1. (bot.) Se *Ringborste*.

BERGMÄSTARE, m. 3. Embetsman, som har högsta inseedet öfver bergsbruket inom ett bergmästardöme, och tillika är ordförande i bergstingsrätten.

BERGMÄSTARDÖME, n. 4. Distrikt, som hör till en bergmästares embetsbefattning; en bergmästares domsaga.

BERGNING, f. 2. 1) Handlingen, då man bergar (i bem. 1, 2 o. 4). *B. af gods, af gröda, af segel*. — 2) Hvad som behöfves till en persons eller familjs uppehälle. *Hafa sin b., sin goda b.* — *Syn.* Utkomst, Uppehälle, Föda, Dagligt bröd.

BERGNINGSBÅT, m. 2. Enkom inrättad båt, vanligtvis af kork, för att rädda människor ur sjönöd.

BERGNINGSHJON, n. 3. Arbetshjon som biträder vid bergning af gröda.

BERGNINGSLÖN, f. 3. Se *Bergarlön*.

BERGNINGSMASKIN, --- in, m. 3. En inrättning, som hänger akterut på ett fartyg och kastas i vattnet, då någon fallit öfverbord, på det han må kunna fasthålla sig dervid, tilldess han hinner bergas af en båt ifrån fartyget. [--- machin, --- maschin.]

BERGNINGSOMKOSTNADER, f. 3. pl. Omkostnaderna för bergning af gods vid fartygs förolyckande.

BERGNYMF, f. 3. Se *Oread*.

BERGOLJA, f. 1. Mineraliskt ämne, som liknar de organiska och framsipprar ur jorden eller bergspringar, på flera ställen i Asien och Europa. Är i sitt rena tillstånd vattenklar och får då namn af Naphta; oreare, seg, till färgen brun eller svart, kallas den Bergtjära.

BERGOSTRA, f. 4. pl. — *ostron*. Benämning på ostron, som uppehålla sig på stenig botten och äro läckrare än andra.

BERGPAPPER, n. 3. Se *Bergläder*.

BERGRAS, n. 3. 4. Nedrasande af klippor eller större delar af berg. — 2) Bergstycken, sten och jord, som sålunda nedrasat.

BERGRESE, m. 2. pl. — *resar*. 1) (hist.) Bergresar kallades en folkstam, som före Asarnes invandring bebodde nordn och af dessa tillbaka-

trängdes till bergstrakterna. — 2) (myt.) Betrak- tades slutligen som ett slags bergsandar, hvilka voro fiendtliga mot människorna.

BERGRIS, n. 3. sing. En art af sädeslaget Ris; som trivdes bäst på torra ställen. *Oryza montana*.

BERGRÄTTA, f. 1. Se *Murmeldjur*.

BERGS-ADEL, m. 2. sing. (ford.) Särskilt slags adel, bestående af bergsmän, som för sina förtjenster om bergsbruket blifvit upphöjde till adeliga vederlikar.

BERGSALT, n. 3. Salt, som upphämtas ur grufvor. Äfv. Stensalt. Kallas så till skilnad ifrån Hafssaltet.

BERGSARBETARE, m. 3. Arbetare, som användes vid bergsbruk.

BERGSARBETE, n. 4. Arbete, tillhörande bergshandteringen.

BERGSARTILLERI, n. 3. Särskilt slags artilleri, som begagnas i bergstrakter.

BERGSBETJENING, f. 2. sing. (kollektivt) Lägre tjänstemän vid bergsstaten.

BERGSBETJENTE, m. pl. (administr.) Tjänstemän vid bergsstaten.

BERGSBO, m. 3. Inbyggare i bergstrakt.

BERGSBRUK, n. 3. 4) (i vidsträckt mening) Den näring, som sysselsätter sig med malmers upptagande ur jorden och tillgodogörande. Innefattar i denna bem. äfven smidet. — 2) (i inskränkt mening) Den handtering, som af allmog- en i bergslagerna eller s. k. bergsmän drives för tillgodogörande af jernet och dess malmer. — *Syn.* Bergsdrift, Bergshandtering, Bergsmannahandtering, Bergsrörelse, Bergverksdrift, Bergverks-handtering, Bergverksrörelse.

BERGSBYGD, f. 3. Bebyggd ort, uppfylld af berg. — *Syn.* Bergstrakt, Bergsejd.

BERGSCOLLEGIUM, se *Bergskollegium*.

BERGSDOMSTOL, m. 2. Se *Bergstingsrätt*.

BERGSDRIFT, c. 3. Se *Bergsbruk*.

BERGSEGA, f. 1. Se *Bergvax*.

BERGSEL, m. 2. sing. (föga brukl.) Se *Bergning*, 1.

BERGSFOGDE, m. 2. pl. — *fogdar*. Tjänstemän i jernbergs-lagerna, som uppår kronans inkomster af bruken och bergverken, och vakar öfver bergshushållningen, under bergmästarens inseedet.

BERGSFOLK, n. 3. (kollektivt) Bergsarbetare (plur.) med hustrur och barn. — Bör noga skiljas ifrån Bergfolk.

BERGSFOT, m. 3. pl. — *fötter*. Nedersta delen af ett berg.

BERGSFRÄLSE, se *Bergfrälse*.

BERGSFÖGDERI, n. 3. Distrikt, hörande till en bergsfogdes tjänstebefattning.

BERSGREN, f. 2. Mindre bergskedja, som utgår åt sidan ifrån en större.

BERGSGRUPP, m. 3. Flera berg, sammanträngda inom en liten rymd.

BERGSHANDTERING, f. 2. Se *Bergsbruk*.

BERGSHAUPTMAN, m. 3. pl. — *män*. Tjänstemän, som med de vanliga bergmästargöromålen förenar styrelsen öfver större bergverk.

BERGSHUSHÅLLNING, f. 2. Bergverkens drift och skötsel, såsom föremål för regeringens omtanka.

BERGSHYTTA, f. 1. Hytta, der malm smältes.

BERGSHÅLA, f. 1. Håla i berg.

BERGSHÖJD, f. 3. 1) Öfversta höjden af ett berg. — 2) Se *Berg*, 1.

BERGSIDKARE, m. 3. Idkare af bergsbruk. — *Syn.* Bergsman, Bergverksidkare.